

1983, 27. července – Sdělení VONS č. 332 „L. Lis odsouzen“ o soudním jednání s Ladislavem Lisem u Okresního soudu v České Lípě a jeho odsouzení pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a k ochrannému dohledu po propuštění z výkonu trestu.¹

Dne 21. července 1983 proběhlo před senátem OS v České Lípě hlavní líčení ve věci mluvčího Charty 77 (až do zatčení v lednu 1983) a člena VONS L. Lise. Obžaloba ho vinila z porušení § 100 tr. z. (= pobuřování), jehož se měl dopustit tím, že údajně rozšiřoval „nepřátelské tiskoviny a pronášel pobuřující řeči“.² Pouze třetina z 15 svědků vyslechnutých v přípravném řízení byla slyšena při hlavním líčení ústně, aniž by bylo přijatelně vysvětleno, proč nebyli předvoláni ostatní. Ústní výslech svědků měl i v této torzovité podobě chaotický ráz a působil nepřesvědčivě. Výpovědi svědků se rozcházely s tím, co uvedli v přípravném řízení, a to jak v časových údajích, tak i co do fakticity.

Rovněž vnější okolnosti, za nichž se proces konal, se nijak nelišily od běžného úzu v politických procesech. Proces probíhal za soustředěné pozornosti složek Veřejné i Státní bezpečnosti ve velmi tísnivé atmosféře. Manželka obžalovaného Alena Lisová, která vezla k hlavnímu líčení Lisovy sestry, byla po cestě kontrolována a byla také provedena technická kontrola vozidla. Do soudní síně byla vpuštěna pouze ona, ze sester nebo z přátel obžalovaného nikdo; zbývajících pět míst v soudní síni obsadili příslušníci Bezpečnosti v civilu. Mluvčí Charty 77 požádali telegraficky předsedu senátu dr. Lukáška o vstupenky a zaplatili odpověď.³ Odpověď však žádná nepřišla a vstup jim umožněn nebyl. Kromě přátel obžalovaného k soudu přijeli zástupci pražského diplomatického sboru, nebyli však vpuštěni do soudní síně a před polednem byli vykázáni i z budovy soudu.⁴

Ačkoli vina L. Lise nebyla nijak prokázána, rozhodl senát o tom, že jej odsuzuje na 14 měsíců nepodmíněně a po vykonání trestu

mu ustanovil na tři roky ochranný dohled.⁵ Ani L. Lis ani prokuratorka se k rozsudku nevyjádřili.⁶

Informace o Chartě 77, r. 6, 1983, č. 7, s. 9–10.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Ladislava Lise viz dále sdělení VONS č. 316, 330, 337 a 360, dokumenty č. 317, 331, 338 a 363.
- ² Obžaloba podaná 21. 4. 1983 okresním prokurátorem v České Lípě Václavem Vaňkem na L. Lise je uložena in: OS v České Lípě, soudní spis k případu Ladislava Lise (spis. zn. 1 T 342/83) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 11/90; též ABS, vyšetřovací spis k případu Ladislava Lise, sign. V 11030 Ústí; též LP, Sb. VONS, inv. č. 201, sign. I/4, kart. 34.
- ³ Text telegramu z 18. 7. 1983 (dokument Charty 77 č. 27/83) viz in: CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 530. Proti nepřipuštění k soudnímu jednání s L. Lisem protestovali mluvčí Charty 77 Jan Kozlík, Marie Rút Křížková a Anna Marvanová dopisem Federálnímu shromáždění ČSSR a Nejvyššímu soudu ČSSR z 25. 7. 1983 (dokument Charty 77 č. 28/83). Tamtéž, s. 536–537.
V dokumentech Charty 77 se informace o případě L. Lise poprvé objevuje ve stručném sdělení jejích mluvčích Jana Kozlíka, Anny Marvanové a Radima Palouše ze 6. 1. 1983 o rozhodnutí Anny Marvanové a Radima Palouše setrvat v postavení mluvčích Charty 77 do vyjasnění situace uvězněného mluvčího Charty 77 L. Lise a o Lisově nahrazení v roli mluvčího Janem Kozlíkem (dokument Charty 77 č. 1/83). Tamtéž, s. 489. Mluvčí Charty 77 se krátce na to, 10. 1. 1983, obrátili dopisem na federálního ministra vnitra Jaromíra Obzinu se zprávou o případě L. Lise a žádostí o zákrok v jeho prospěch (dokument Charty 77 č. 2/83). Tamtéž, s. 490. Společně se členem kolektivu mluvčích Charty 77 Radimem Paloušem pak zaslali 4. 5. 1983 dopis generálnímu prokurátorovi ČSSR Jánu Feješovi obsahující žádost o prošetření okolností vazebního věznění L. Lise nacházejícího se ve špatném zdravotním stavu a o zjednání nápravy (dokument Charty 77 č. 13/83). Tamtéž, s. 505.
- ⁴ O bezpečnostní akci související s hlavním líčením u Okresního soudu v České Lípě informovala zpráva náčelníka odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Ústí nad Labem pplk. Jana Trupla Správě vyšetřování StB v Praze z 22. 7. 1983: „K zabezpečení nerušeného průběhu soudního líčení byla uskutečněna bezpečnostní akce po linii VB a StB.

K hlavnímu líčení se dostavila tři diplomatická vozidla (ZÚ Francie, NSR, Indie [?]), ve kterých přijelo celkem 7 pracovníků zastupitelských úřadů USA, Kanady, Holandska, NSR, Velké Británie a Irska [?], Nizozemí [sic] a Francie. Z čs. občanů se dostavili manželka obžalovaného Alena, jeho sestra Božena s dětmi, matka manželky obžalovaného a dále Anna Marvanová, Radim Palouš, Klement Lukeš, Libuše Šilhánová, Jiří Dienstbier, Zuzana Dienstbierová a Pavel Rychecký.

Dostavil se též francouzský novinář z listu France Presse [zřejmě myšlena tisková agentura Agence France Presse].

Všechny uvedené osoby byly v rámci bezpečnostní akce perlustrovány a byla prováděna fotodokumentace jejich přítomnosti. Soudního líčení se účastnila pouze manželka obžalovaného. Ostatním osobám nebyla účast umožněna.

Soudní líčení proběhlo bez narušení. Soudem bylo vyslechnuto celkem 7 svědků, jejichž výpověď obžalovaný LIS zlehčoval, měl k nim otázky a označoval je za konfidenty. Vzhledem k přítomnosti jeho manželky mu bylo umožněno neomezeně se ke všemu vyjadřovat.“ ABS, vyšetřovací spis k případu Ladislava Lise, sign. V 11030 Ústí.

- ⁵ *V odůvodnění rozsudku vynesném senátem Okresního soudu v České Lípě složeným z předsedy Františka Lukáška a soudců Josefa Rady a Josefa Havelky bylo uvedeno: „Okresní soud zjistil, že obžalovaný Ladislav Lis vlastní rekreační chalupu v obci Sosnová čp. 84. V průběhu let 1977 až do začátku roku 1983 v restauracích U krobiána v Zahrádkách, v hotelu Pošta v Zahrádkách, okr. Česká Lípa, seznamoval občany, a to jak jednotlivé osoby, tak i skupiny osob s nepřátelskými a protisocialisticky zaměřenými tiskovinami a písemnostmi, které jsou ilegálně zaslány do ČSSR (např. Listy, Svědectví), a dalšími materiály, tendenčně zaměřenými. K této činnosti využíval i vysílání rozhlasové stanice ‚Svobodná Evropa‘, které odposlouchával nejen sám, ale i s dalšími osobami. Obsah vysílání před více přítomnými komentoval jako pravdivý a objektivní. Obžalovaný návštěvy U krobiána a hotelu Pošta v Zahrádkách využíval k nepřátelským projevům proti socialistickému, společenskému a státnímu zřízení republiky. Tyto projevy pronášel v restauracích za přítomnosti jiných osob, kdy byl dokonce za ně napomínán. Nepřátelskými výroky útočil zejména na politický systém v ČSSR, vedení KSČ a státu, vedoucí úlohu strany a sdělovacích prostředků [sic]. Mimoto obžalovaný mezi občany v okresu Česká Lípa rozšiřoval různé písemnosti a tiskoviny, především hanlivé dopisy a stížnosti, fejetony a tiskoviny, jakož i nepřátelsky zaměřené pamflety, které občanům předával přímo, nebo je dodával do jejich bydliště. Obžalovaný psal různé tendenční dopisy a jiné písemnosti různým státním a jiným institucím. S jejich obsahem cílevědomě seznamoval občany z okolí svého přechodného bydliště a své známé. Při domovní prohlídce tyto dopisy i další písemnosti byly zadrženy.“*

Ochranný dohled byl Lisovi uložen podle soudu proto, že „vzhledem k osobě obžalovaného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu způsobu života a k povaze spáchané trestné činnosti, nelze očekávat, že by bez uložení ochran-

ného dohledu vedl řádný život pracujícího člověka a v trestné činnosti by nepokračoval“. Protože se u Lise jednalo o první výkon trestu odnětí svobody, byl zařazen do I. nápravně výchovné skupiny. Rozsudek je uložen in: OS v České Lípě, soudní spis k případu Ladislava Lise (spis. zn. 1 T 342/83) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 11/90; též ABS, vyšetřovací spis k případu Ladislava Lise, sign. V 11030 Ústí; též LP, Sb. VONS, inv. č. 201, sign. I/5, kart. 34.

- ⁶ Proti rozsudku podal Lis 3. 8. 1983 odvolání a o den dříve i jeho manželka Alena Lisová. Lis odůvodnil své odvolání tím, že Okresní soud v České Lípě nesprávně hodnotil provedené důkazy, nedostatečně zjistil skutkový stav věci a došel k nesprávnému právnímu názoru. Poukázal na rozpor ve výpovědích některých svědků a též na skutečnost, že dopisy týkající se připravovaného únosu jeho dětí nebyly závadového charakteru, nepomlouvaly politický systém v ČSSR, vedoucí úlohu KSČ, vedoucí představitele komunistické strany a státu ani činnost sdělovacích prostředků.

Alena Lisová v odvolání upozornila na skutečnost, že v odůvodnění rozsudku není specifikován žádný pobuřující výrok nebo konkrétní jednání obžalovaného. Podle Aleny Lisové nebyl prokázán ani jeden případ, kdy by její manžel rozšiřoval protisocialistické tiskoviny a písemnosti. Soud nepřipustným způsobem paušalizoval, když tuto trestnou činnost považoval za prokázanou seznamem věcí, které byly odňaty při domovní prohlídce. Podle Lisové nebylo prokázáno ani nepřátelství jejího manžela k socialistickému státnímu a společenskému zřízení. V této souvislosti poukázala na působení svého manžela v komunistickém odboji v době druhé světové války, na jeho zásluhy o nastolení socialistického státního a společenského zřízení a na působení v řadě politických funkcí až do roku 1968.

Pokud jde o výrok o trestu, byl oběma odvoláními shodně považován za nepřiměřeně vysoký, i pokud by se Lis trestného činu skutečně dopustil. Také uložení ochranného dohledu bylo označeno za nezákonné vzhledem k tomu, že obžalovaný dosud nebyl trestán a vedl řádný život pracujícího člověka. Odvolání jsou uložena in: OS v České Lípě, soudní spis k případu Ladislava Lise (spis. zn. 1 T 342/83) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 11/90.